

ÕPPEKAVA ÜLDOSA

1. Lasteasutuse liik ja eripära

1.1. Liik

1.1.1 Aravete Lasteaed Mesimumm (edaspidi: LA) on Ambla valla munitsipaalasutus ja finantseerimine toimub valla eelarvest ja lastevanemate poolt kaetud kohatasust.

1.1.2 Lasteaed valmis 1980. aastal kolhoosidevahelise lastepäevakoduna 280 lapsele. Alates 1993. a võttis lastepäevakodu üle Ambla vald, toimus nimemuutus - Aravete Lastepäevakodu, 1999. aastast Aravete Lasteaed ja 2007. aastast Aravete Lasteaed Mesimumm.

1.1.3 Lasteaias on üldõpe, kasutatakse lisaks ka elemente Hea Algusest.

1.1.4 Lasteaias töötab 4 rühma: sõimerühm (kuni 3.a. lapsed), noorem aiarühm (3.-5.aastased lapsed), keskmine aiarühm (5-6.aastased lapsed) ja vanem aiarühm (6-7.aastased lapsed). Vajadusel ja kohtade puudumisel moodustatakse pererühmi või grupeeritakse lapsed vanuseliselt ümber.

1.1.5 Lasteaed on avatud 5 päeva nädalas kell 7.20 –17.30, vajadusel muudetakse lahtioleku aega.

1.1.6 Lasteaed juhindub oma tegevuses Eesti Vabariigi Haridusseadusest, Koolieelse Lasteasutuse seadusest, lasteaia põhimäärusest ja lasteaia arengukavast ning muudest EV seadustest ning määrustest.

1.1.7 Lasteaia aadress on: Lasteaia 4 Aravete 73501 Järvamaa.

1.1.8 Teeninduspiirkond on Ambla vald.

1.1.9 Laste lubatud arv rühmades on fikseeritud koolieelse lasteasutuse seaduses.

1.1.10 Igas rühmas töötab 2 õpetajat ja õpetaja-abi.

1.1.11 Õppe- ja kasvatustöö toimub eesti keeles.

1.2. Eripära

1.2.1 Lasteaia hoonet kasutab peale lasteaia veel 7 asutust (2 perearsti, apteek, raamatukogu, hooldekodu, politsei ja kriminaalhooldus).

1.2.2 Koosseisus ei ole vajadust meditsiinipersonali järele, kuna arstiabi on tagatud kogu päeva vältel seoses rendilepingutega.

1.2.3 Eelarves ei ole vajalik planeerida suurt väljaminekut raamatute peale, kuna raamatukogu tagab kogu vajamineva lastekirjanduse laenutamise.

1.2.4 Lasteaias on oma lilletuba ja muinasjutunurk.

1.2.6 Lasteaias tegutseb beebikool 8 kuud -1 a.10 kuud vanustele lastele, mis teeb laste kohanemise lasteaia hiljem lastele ja vanematele lihtsamaks.

1.2.7 Vanema rühma lapsed käivad sõimerühma lastega mängimas. See võimaldab suhelda erinevas vanuses lastega ning suhtlemistasandite mitmekesisus mõjutab laste sotsiaalset arengut.

1.2.8 Tihe side Aravete Külamuuseumiga, mis võimaldab teadmisi hankida vahetu kogemise kaudu.

1.2.9 Lasteaial on oma looduse õpperada, mida läbitakse kõikidel aastaagadel.

1.2.10 Kunksmoori ravipeenra olemasolu võimaldab õpetada kasvatama maitsva tee materjali ja hoolitsema taimede eest.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted

2.1. Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid

2.1.1 Luua lastele turvaline ja sobiv arengukeskkond, mis soodustaks laste kehalist, vaimset, sotsiaalset kui ka kõlblist ning esteetilist arengut ja kujundaks eeldused igapäevaeluga toimetulekuks, mis tagaks laste toimetuleku koolis.

2.1.2 Luua lapse arengut soodustav õpikeskkond tagades eduelamuse, toetades lapse loomulikku huvi saada kogemusi ümbritsevast elust looduse ja ühiskonnaelu kohta, omandada teadmisi läbi tajukogemuse, mälu ning mõtlemise arendamise kaudu.

2.1.3 Soodustada lapse kasvamist aktiivseks vastutus-, otsustus- ja valikuvõimeliseks, oma otsusele ja ja tunnustatud käitumisnormidele vastavalt käituvaks, teiste suhtes avatuks, teisi arvestavaks, tundlikuks ja koostöövalmis inimeseks.

2.1.4 Lasteaia personali ülesandeks on saavutada lapsevanemate rahulolu, luua head suhted lastevanemate nõustamisel, toetamisel ja lapse arengu planeerimisel, võtta arvesse oma töö korraldamisel laste ja vanemate rahulolu küsimuste tulemusi.

2.1.5 Tagada laste tervise säilitamine ja tugevdamine, turvaline kasvu- ja mängukeskkond kasutades maksimaalselt ära olemasolevaid tingimusi.

2.1.6 Õpivalmiduse aluseks on õpetada vaatama, kuulama, vastu võtma uusi teadmisi, oskus võrrelda ja olemasolevaid teadmisi uutega seostada ning oskus omandatud teadmisi kasutada.

2.1.7 Lapsed väärtustavad oma kodukohta ja rahvatraditsioone.

Missioon

Aravete Lasteaed Mesimumm on haridusasutus, mis toetab peresid, pakub hoidu, õppe- ja kasvatustegevust koolieelsetele lastele arvestades laste soolisi, ealisi ja individuaalseid vajadusi, lapse isikupära arvestamist, koostöösuhet õpetaja ja lapse vahel ning usalduslikke suhteid lastevanematega ühtsete kasvatusväärtuste leidmiseks. Lasteaed on kodule partneriks ning lapse arengut toetab lasteaia personali ning lastevanemate koostöö.

2.2. Õppe-ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted:

2.2.1 mängu kaudu õppimine

2.2.2 lapse loovuse toetamine

2.2.3 lapse tervise hoidmine, edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine

2.2.4 demokraatlike suhete väärtustamine

2.2.5 lapse arengut soodustava keskkonna loomine

2.2.6 turvatunde tagamine

2.2.7 üldõpetusliku tööviisi rakendamine

2.2.8 eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine

2.2.9 koduloolisuse printsiibist lähtumine: lähemalt kaugemale

2.2.10 laps on ise aktiivne tegutseja, aktiivne osaleja, saades kogemusi ise tehes

2.2.11 kasutada palju õuesõppe võimalusi

2.3. Õpikäsitus

2.3.1 Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes ning nende vahelistes seostes.

2.3.2 Lapse aktiivsuse tõstmiseks loovad õpetajad õppe- ja kasvatustegevusteks tingimused.

2.3.3 Sobiliku ja arendava loojana pakub õpetaja lastele võimaluse keskkonnas ise ning tegutsemise ja mängu kaudu omandada teadmisi.

2.3.4 Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- Teha valikuid ja kavandada oma tegevust.
- Seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega.
- Arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle.
- Hinnata oma tegevuse tulemuslikkust.
- Kasutada olemasolevaid teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes.
- Tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

2.4. Väärtuskasvatus

Väärtuskasvatus on osa meie lasteaia igapäevaelust. Meie lasteaia arengukava ja õppekava koostamisel on arvestatud, et lapsed kasvavad ja õpivad kokkulepitud väärtusi järgides kui ka neid ise avastades. Kogu õppe- ja kasvatustegevus toetub lasteaia põhiväärtustele (vt. lasteaia õppekava p. 2.2). Lasteaiarühmas arendatakse väärtusi tegevuste kaudu, mida toetab õpikeskkond, õpetaja suhted lastega ja koostöö lastevanematega. Väärtuskasvatuse eesmärgid ja eeldatavad tulemused on kajastatud valdkondade ainekavades ja üldoskuste kirjeldustes.

Lapse eeskujuks on täiskasvanu, kelle käitumisnorme laps üle võtab. Täiskasvanud jälgivad oma käitumist, reageeringuid, suhtumist teistesse inimestesse, ümbritsevasse loodusesse ja ühiskonnas toimuvale. Laps tajub ka mitteverbaalset suhtlemist ja saab aru täiskasvanu intonatsioonist, liigutustest, tema tegelikest hoiakutest, kuigi sõnades võib täiskasvanu hoopis teisiti väljenduda. Samas lapsele on väga tähtis jälgida, kuidas käituvad ja mõtlevad teised lapsed. Suhtlemine eakaaslastega aitab kujuneda sotsiaalsel oskustel. Lasteaia tegevustes on oluline, et õpetajate ja lastevanemate väärtused oleksid sarnaselt kokku lepitud ja toimuks koostöö.

Väärtuskasvatuse eesmärgiks on isiksused, kes pole mitte ainult väärtustest teadlikud, vaid kelle jaoks on harjumuspärane nende järgi ka elada.

Väärtuste elluviimisel on juhtkonnal, õpetajatel, mittepedagoogilisel personalil, lastevanematel ja lastel oma ülesanded.

Lasteaia õppekava sisaldab:

- Üldtunnustatud väärtusi (inimväärikus ja austus).
- Mitmesuguste väärtuste tundmaõppimist läbi mõistete, näidete, lugude ja arutelu.
- Väärtuste õppimist läbi loovmängu ja kavandatud tegevuste.

- Väärtuste kogemist lauludes, tantsus, muusikas, liikumises ja teistes tegevustes.
- Väärtustel põhinevate sotsiaalsete suhtlemisoskuste õppimist ja harjutamist eakaaslaste ja täiskasvanutega.

Lastega seotud väärtused:

- Lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine
- Lapse kaasamine tegevuse kavandamisse
- Lapse tervise hoidmine
- Lapse loovuse toetamine
- Esikohal on lapse huvid
- Mitmekülgne, rahulik ja toetav õpikeskkond, mis soodustab lapse arengut ja sotsialiseerumist
- Aktiivne õppimine, mäng ja avastamine
- Lapse terviklik areng
- Kaasav haridus – arvestatakse iga lapsega
- Erinevad lähenemisviisid õppimisele ja õpetamisele
- Lapsele valikute võimaldamine
- Koostöö peredega
- Sõbralikud ja hoolivad suhted rühmas, kogu lasteaias
- Looduse, ümbritseva keskkonna ja kodumaa väärtustamine

Lasteasutuse töötajate väärtuste hindamiseks ja nende üle arutlemiseks kasutame järgmisi võimalusi:

- Töötajate arenguestlused
- Töötajate eneseanalüüs
- Õpetaja tegevuse vaatlus
- Õppe- ja kasvatustegevuse analüüs
- Arengukava täitmise analüüs
- Personali ja laste rahulolu uuringud

„Kasvatamise peamine eesmärk peaks olema tagada lastele õnnelik elu. Õnnelikud inimesed aitavad kaasa ühiskonna paremale toimimisele. Nad on harva vägivaldsed või kurjad... Väärtuskasvatus peaks keskenduma taotlusele ehitada maailma, kus lapsed on õnnelikud ning kus lastel on soovitatav ja võimalik olla hea... “ (Margit Sutrop).

3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

3.1. Õppeaasta töökorraldus (päevakava, sealhulgas suveperioodil)

3.1.1 Lasteaias korraldatakse õppe-ja kasvatustegevusi õppeaastati.

3.1.2 Lasteasutuse õppeaasta algab 01. septembril ja lõppeb 31.augustil.

3.1.3 Aktiivne õppeperiood toimub 1. septembrist - 15. maini.

3.1.4 Esimesel septembrikuu nädalal käsitleme laste seisukohalt kui sisseelamis- ja laste arengu uurimise perioodi, mil tegevus käib nädalakava alusel ja põhirõhk on suunatud mängule ning selle kaudu laste arengu analüüsimisele.

3.1.5 Õppe- ja kasvatustegevus tugineb päevakavale (**Lisa 1**), mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

3.1.4 Suvekuudel viiakse läbi üks planeeritud õppetegevuse liik päevas, kasutades selleks eelnevalt läbivõetud teemasid ning arvestades ilmastikku (kas toas või õues) ning laste soove. Sama kehtib ka jõulude ja aastavahetuse ajal ning koolivaheaegadel.

3.1.5 Lasteasutus on suletud lastevanemate hoolekogu nõusolekul kollektiivpuhkuseks peale jaanipäeva kuni 6 nädalat. Seoses laste siirdumisega suvepuhkusele alates juunikuust suletakse rühmad vastavalt ajakavale ning augustis taasavatakse rühmad vastavalt ajakavale.

3.2. Lasteaia aasta tegevuskava

3.2.1 Lasteaia õppeaastal on üldteema, millest lähtuvalt koostatakse tegevuskava.

3.2.2 Lasteaia õppeaastal on üldeesmärgid, millest lähtuvalt koostatakse tegevuskava.

3.2.3 Tegevuskava koostamisel lähtutakse lasteaia õppekavast, arengukavast ja lasteaia eelmise aasta sisehindamise tulemustest.

3.2.4 Uue õppeaasta üldteema ja õppe- ja kasvatustöö eesmärgid kooskõlastatakse pedagoogilise nõukogus koosolekul. Lasteaia tegevuskava arutatakse läbi ja kooskõlastatakse pedagoogilises nõukogus. Tegevuskava tutvustatakse lastevanemate hoolekogus. Tegevuskava kinnitab juhataja ja lisatakse lasteasutuse õppekavale või lisatakse eraldi kausta.

3.2.5 Tegevuskavas määratakse kindlaks:

- aasta eesmärgid ja ülesanded nende saavutamiseks;
- rühmade nädalate teemad;
- ühisürituste kava;
- traditsioonilised üritused;
- lapse arengu analüüsimine;
- näitused, teatrid;
- koostöö lastevanematega.

3.2.6 Tegevuskavas määratakse tegevustele üks või mitu vastutajat.

3.3. Rühma aasta tegevuskava

3.3.1 Iga õpetaja kavandab õppe- ja kasvatustegevuse ning koostab õppe- ja kasvatustegevuse kava rühmale, kus ta on õpetajaks. Lühemaks perioodiks on üks nädal, pikemaks perioodiks on õppeaasta.

3.3.2 Rühma aasta tegevuskava koostamisel arvestatakse koduloolise teemaõppe ehk integreeritud tegevuse põhimõtet. Õppe-kasvatustes läbib antud konkreetne teema kõiki planeeritud tegevusi. Rühma tegevuskava on paindlik, so õpetajad võivad muuta planeeritud teemasid, tegevusi, üritusi jne vastavalt vajadusele.

3.3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab pedagoog lapse arengutaset, vanust ning lapse huve.

3.3.4 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi (nädal, kuu vm) eesmärgid, temaatika, õppesisu- ja tegevused (**Lisa 2 Sisehindamine TK-1**). Kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.

3.3.5 Rühma õppe- ja kasvatustegevused viiakse läbi turvalises ja esteetilis keskkonnas ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Tegevused seotakse eelkõige kodukoha, inimese, looduse ja asutustega õpitavaga tutvutakse loomulikus keskkonnas.

Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade sisu ja temaatikaga.

3.3.6 Rühma õppeaasta tegevuskava struktuur (**Lisa 3 Sisehindamine TK-2**):

- õppe- ja kasvatustegevuse korraldus – eesmärgid, põhimõtted;
- aasta üldteemast lähtuvalt kuu/nädalateemad, õppekäigud, üritused – arvestada lasteaias üldtemaatikaga ja traditsiooniliste üritustega, rahvakalendri tähtpäevadega, aastaegade, ühiskonna ja keskkonna muutustega, lastevanemate soovidega;
- koostöö lastevanematega – koostöövormid, milles ja kuidas kaasata lapsevanemaid;
- lapse arengu analüüsimine – tabeli vormis, laste vaatlused ja vaatluslehtede täitmine, arengumappide täiendamine, arenguveestlused lastevanematega jne;
- õppe- ja kasvatustöö analüüs – kuidas ja millal läbi viiakse, eesmärkide täitmine;
- mäng – rühma mängu põhimõtted ja eesmärgid õppeaastaks. Mida ja kuidas on plaanis õpetada ning arendada. Milliseid mänguvahendeid valmistatakse.

Rühma tegevuskava tutvustatakse ja kooskõlastatakse lastevanematega sügisesel lastevanemate koosolekul.

3.4. Päevakava ja planeerimine

3.4.1 Õppe- ja kasvatustegevus rühmades toimub nädalakava alusel. (**lisa 17 Päeviku ja nädalaplaani täitmine**)

3.4.2 Nädalaplaan arutatakse läbi muusika- ja liikumisõpetajatega.

3.4.3 Muusika- ja liikumisõpetajad koostavad kuuplaanid, mis kooskõlastatakse rühmaõpetajatega.

3.4.4 Nädalakava koostamisel jälgitakse, et kõik tegevused toetaksid maksimaalselt

- lapse igakülgset arengut;
- üldoskuste kujunemist;
- üldtunnustatud väärtushoiakute kujunemist;
- integreeritud ja mõtestatud teadmiste edestamist.

3.4.5 Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ning keskkonnast tulenev temaatika. Rühma päeva läbib terviklik teema, tegevused seotakse omavahel, teemat täiendatakse ja korratakse vajadusel.

3.4.5 Õppetegevused juhenduvad nädalateemast, millega seotakse kõigi valdkondade sisu.

3.4.6 Õppetegevuse valdkonnad on:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine;
- tervisekasvatus
- Liikluskasvatus

Vajadusel *Eesti keel kui teine keel*

3.4.7 Nädala jooksul kasutatakse kõiki tegevusliike:

- vaatlemine ja uurimine;
- kuulamine ja kõnelemine;
- lugemine ja kirjutamine;
- võrdlemine ja arvutamine;
- kujutavad tegevused;
- muusikalised tegevused;
- liikumistegevused.

Laps õpib oma keskkonnas aktiivselt ja praktiliselt tegutsedes. Olulisel kohal on õppimine mängu, kaaslaste ja teiste inimestega suhtlemise ja ümbruses toimuva jäljendamise kaudu.

3.4.8 Õppekava ainevaldkonnade sisud ja eesmärgid on lahti kirjutatud õppekava vastavas peatükis (ainevaldkondade sisud, eesmärgid ja oodatavad tulemused).

3.5. Õppe-ja kasvatustöö korraldamine liitühmas (vajadusel)

3.5.1 Liitühma õpet ja kasvatust kavandades tuleb seada laste tegevusele eakohased eesmärgid, et kõik lapsed saaksid igakülgset arendada. Tegevuste teema valikul leida ühist valdkondade ainekavades.

3.5.2 Planeeritud õppe- ja kasvatustöös kasutatakse järgmisi viise:

- tegevus toimub kogu rühmaga, kuid ülesande raskusaste on vanuseti erinev;
- tegevus toimub ainult ühe alarühmaga (teine alarühm on koos õpetajaabiga muusika- või liikumistegevuses; ühe alarühma tegevust juhendab õpetajaabi);

3.5.3 Ühistegevuste efektiivsuse tagamiseks on soovitatav:

- oskuslikult valida tegevuse teema, leides ühist erineva vanuseastme õppesisu;
- esitada kogu rühmale eri raskusastmetega ülesandeid ja küsimusi;
- tegevuste aega kavandades arvestada, et tegevuse varem lõpetanud lastele võib anda teise tegevuse, mis ei pruugi olla ainult vabategevus, vaid võib olla ka organiseeritud tegevus (sel juhul juhendab õpetajaabi);
- põhjalikult tunda lapse arengu iseärasusi erinevas vanuseastmes;
- hästi teada ainekava sisu erinevates vanuseastmetes.

3.6. Teema käsitlemise ulatus

3.6.1 Teema valikul toetutakse lähiümbrusele, looduslikule aastarütmile, rahvakalendri tähtpäevadele, ühiskondliku elu nähtustele, laste huvile vms. Oluline on, et laps saaks üht teemat kogeda erinevate meeltega ning saab kasutada ühes või teises valdkonnas õpitut ka teistes tegevustes ja olukordades. Nii käsitletakse lapse elu ja ümbritsevat keskkonna teemasid loogilises järjekorras ning üks tegevus tuleneb teisest ja kutsub esile järgmise.

3.6.2 Lõimimise aluseks on üldõpetuse põhimõtted:

- kõik õpetused seotakse ühtseks tervikuks;
- õpetuse keskseks on mina ja keskkond.

3.6.3 Üldteemade põhjal kavandab õpetaja õppe- ja kasvatustegevusi siduvad nädalateemad.

3.6.4 Nädalateemadega seotakse ja neist lähtuvalt valitakse kõigi teiste valdkondade õpetuse sisu, mida samal perioodil õppe- ja kasvatustegevustes käsitletakse.

3.6.5 Nädalateemast juhinduv õppe- ja kasvatustegevus liigendatakse päeva jooksul toimuvateks mängulisteks tegevusteks, millest igaihes seostatakse ühe või enama valdkonna õpetuse sisu.

3.6.6 Nädalas toimuvad tegevused hõlmavad nii seni õpitu kordamist kui uue õppimist.

3.6.7 Lõimitud õppetegevusega soodustatakse eesmärgipäraselt lapse arengut ja õppimist, pakkudes talle õpikogemusi, mis on vastavuses tema arengu tasemele omase teadmiste omandamise viisiga.

4. Lapse areng

4.1. Lapse arengu jälgimine ja hinnangu andmise põhimõtted

4.1.1 Iga lapse areng on kordumatu protsess ja väärib tähelepanu. Uuringutega on kindlaks tehtud, et õppimisvõime on just seotud arengutasemega. Õppimine valmistab siis lapsele rõõmu, kui ta on selleks seesmiselt valmis.

4.1.2 Lapse arengu jälgimine ja analüüsimine aitab:

- näha iga lapse individuaalsust ning oma töös sellega arvestada;
- vältida lastele liiga kergete või raskete ülesannete andmist;
- ennetada võimalikke õpiraskuste tekkimist;
- õigeaegselt märkama lapse üld- või eriandekust;
- suunata erivajadusega last õigeaegselt spetsiaalsetele uuringutele;
- välja töötada tegevusplaan, milles on arvestatud lapse individuaalsete vajadustega;
- lastega tegelejal analüüsida oma töö tulemuslikkust ja vajadusel muuta oma töömeetodeid.

4.1.3 Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.

4.1.4 Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

4.1.5 Lasteaia pedagoogika nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel ja millises vormis seda teha. Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust õppeaasta algul lastevanemate koosolekul.

4.1.6 Lapse areng fikseeritakse lapse arengumapis.

4.1.7 Lapse lasteaeda vastuvõtmisel täidab lapsevanem lapse individuaalsuse kaardi lapse senise arengu ja harjumuste kohta, mis on aluseks lapse arengu suunamisel (**Lisa 4 Sisehindamine LA-1**).

4.1.8 Vähemalt üks kord õppeaastas pakuvad rühmaõpetajad lapsevanematele väljavõimaluse viia läbi arenguestlust lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks, mis

- annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest (**Lisa 5 Lapsevanemaga arenguestluse läbiviimise kord**)
- selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

4.1.9 Õpetaja toetub arenguestlusel konkreetse lapse kohta õppeaasta jooksul tehtud kirjalikule analüüsile ja lapse vaimse arengu hindamisele, J. Strebeleva testi tulemustele (**Lisa 6, Strebeleva 2- aastasele, 3-aastasele, 4-5- aastasele, 5-6- aastasele, 6-7 -aastasele**), mida on eelnevalt lastevanematele tutvustatud.

4.1.10 Lapse arengu analüüsimiseks kasutatakse pedagoogika nõukogus kinnitatud lapse arengu analüüsimise vorme (**Lisa 7 sõimerühm, Sisehindamine LA-2, 3-5. aastastele lastele LA-3 ja koolivalmiduse hindamiseks (Lisa 8)**).

4.1.11 Lapse arengu hindamisel kasutatakse lisaks eelnimetatutele

- ankeete lapse rahulolu kohta lasteaiaga;
- intervjuud;
- laste tööde analüüsi.

4.1.12 Lapse arengu ülestähendamine:

- pedagoogid planeerivad iga õppeaasta algul lapse arengu analüüsimise;
- lapse arengu analüüsimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp või jätkatakse eelmise aasta mapi täiendamist; (**Lisa 9 Lapse arengumapi pidamise kord**)
- arengumapi eesmärk on koguda lapse töötulemuste näidised, mis annavad ülevaate lapse saavutustest ning arengust kogu tema lasteaiaperioodi vältel.

4.1.13 Rühma õpetajate poolt koostatud arengumapp lähtub lapsest ja sisaldab õpetaja vabal valikul:

- joonistust (inimene, maja, puu igal õppeaastal novembris);
- valikut laste loomingust (käelistest töödest);
- õpetaja poolt üles kirjutatud intervjuusid lapsega;
- lapse esimeste lasteaiapäevade sündmusi kokkuvõtvalt;
- lapse omaalgatusliku tegevuse vaatlusi ja kirjeldusi;
- lapse huvitavaid ütlusi, arvamusi ja sõnalist loomingut jne;
- kokkuvõtte logopeedi kõneuurimisest ja ravivajaduse kirjeldamisest;
- rühmaõpetajate täidetud lapse arengu vaatluslehed.

4.1.14 Lapsevanemal on alati võimalus tutvuda oma lapse arengumapiga. Lasteaiast lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

4.1.15 Lapse arengu hindamine dokumenteeritakse "Isikuandmete kaitse seaduses" sätestatud tingimustel.

4.2. Lapsevanemaga arenguestluse läbiviimise põhimõtted

4.2.1 Lapse arenguestlust on informatsiooni jagamine õpetaja ja lapsevanema vahel lapse arengust ning kokku leppimine edasise koostöö eesmärkides.

Ettevalmistused arenguestluseks ja :

- informatsiooni kogumine lapse arengust, arengu analüüsimine kinnitatud vormil (lapse arengumapp);
- lapsevanematega aja kokkuleppimine (**kirjalikult kutse arenguestlusele Lisa 10**).

4.2.2 Arenguestluse kokkuvõtte (**Lisa 11**)

- lapsevanema ettepanekud rühmaõpetajatele, ettepanekud lasteaiale– edestatakse juhatajale.

5. Kooliks ettevalmistamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

5.1 Lapse kooliks ettevalmistamine algab juba enne lasteaeda tulekut ja jätkub ühtse järjepideva protsessina kuni kooli minekuni.

5.2 Lasteaed lähtub õpetamisel lasteaia ainekavadest ja riiklikus õppekavas ettenähtud pädevustest, mida laps peaks olema omandanud kooliminekuks.

5.3 Tihedat koostööd tehakse lapse vanematega, kes on lapse arengu eest vastutajad, vastavate tugiteenustega (logopeed, valla psühholoog, lastekaitsetöötaja, valla sotsiaalnõunik).

5.4 Koolivalmidus on lapse tervislik, sotsiaalne ja vaimne valmisolek minna mänguliselt põhitegevuselt õpitegevusele.

5.5 Koolivalmidus tähendab valmisolekut nii sotsiaalses, vaimses kui ka füüsilises valdkondades. Nende valdkondade areng on tihedalt seotud.

Koolivalmidus koosneb füüsilisest, sotsiaalsest ja vaimsest aspektist. Omavahel põimides ja üksteisest sõltudes moodustavad need terviksüsteemi, mis aitab lapsel toime tulla koolipoolsete nõudmiste täitmisega.

Füüsilise aspekti seisukohalt on oluline:

- kehaline areng: liikumisaktiivsus ja vastupidavus;
- oskus valitseda oma liigutusi ja liikumist;
- tervislik seisund: koormustaluvus ja töövõime;
- motoorne areng: käelihaste tegevus ja koostöö silmadega.

Vaimse aspekti seisukohast on oluline:

- oskus kuulata ja kuulata, vaadata ja näha;
- kujutluste olemasolu ruumist ja ajast;
- kõne-, väljendamis- ja jutustamisoskus;
- mõtlemisoperatsioonide vajalik tase sh oskus tajuda detaile ja tervikut, üldistusoskus;
- oskus kasutada oma teadmisi uutes olukordades.

Sotsiaalse aspekti seisukohast on oluline:

- soov õppida ja omandada uusi teadmisi;
- oskus seada eesmärged ja ülesandeid;
- tahe täita täiskasvanute nõudmisi ja juhiseid;
- käitumine (omandatud tavalised käitumismallid).

5.6 Et tagada lapse sujuv üleminek lasteaia kooli, täidetakse lasteaia iga koolimineva lapse kohta koolivalmidukaart (**Lisa 8 Sisehindamine LA-4 alates 2011.a**).

5.7 Koolivalmiduskaardi vormi ja väljastamise korra kinnitab direktor pedagoogilise nõukogu kooskõlastusel. (**Lisa 12**)

5.8 Vajadusel viiakse läbi lasteaiaõpetajatest ja tugisüsteemide esindajatest moodustatud ümarlaud antud aastal koolikohustust täitma asuvate laste koolivalmiduse hindamiseks ja vajadusel koolipikenduse taotlemise algatamiseks. Lapse vanemaid, kelle laps ei saavuta kooliminekuks mingitel põhjustel kooliküpsust, teavitatakse võimalusest taotleda koolipikendust.

5.9 Lasteasutuse ja kooli koostööna võimaldatakse koolieelikul tutvuda kooliga ja tulevase klassijuhatajaga (mais).

5.10 Lasteasutuse õppekava läbinule väljastab lasteaed vastava tunnistuse, mis sisaldab nime, lasteaia lõpetamise aastat, omandatud teadmisi valdkondades, viimasel

aastal lasteaias viibitud päevade arvu, õpetajate ja direktori nimed ja allkirjad (**Lisa 13**)

6. Koolikohustuse pikendamine ja koolikohustus east nooremale lapsele

6.1 Vastavalt haridusseadusele (RT 1992, 12, 192) ning põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele (RT 1993, 63, 892); RT I 1993, 79, 1186) on põhikooli ulatuses õppimine kooliealistele lastele kohustuslik.

6.2 Koolikohustuslikud on kõik lapsed, kes jooksva aasta 30. septembriks (kaasa arvatud) saavad 7-aastaseks.

6.3 Vanem (eestkostja) võib taotleda maakonna/linna nõustamiskomisjonilt (edaspidi *nõustamiskomisjon*) lapse koolikohustuse täitmise edasilükkamist ühe õppeaasta võrra.

6.4 Koolikohustuse täitmise edasilükkamise aluseks on lapse tervise seisund.

6.5 Rühmaõpetajad koostavad lapsevanema soovil maakonna nõustamiskomisjonile lapse iseloomustuse. Iseloomustuses märgitakse ära:

- lapse andmed: ees- ja perekonnanime, sünniaeg, elukoht;
- millal laps tuli lasteaeda, kui vanalt;
- õpetaja arvamus sellest, kuidas laps on omandanud õppeprogrammi;
- õpetaja arvamus, millised raskused või puudujäägid on lapsel õppeprogrammi omandamisel;
- kuidas laps saab aru korraldustest;
- lapse põhimeeleolu;
- kuidas on lapsel arenenud mootorika, mõtlemine, taju, mälu;
- kodu mõjud, lapsevanema koostöö lasteaiaga;
- õpetaja arvamus ja soovitus koolipikenduse kohta.

6.5 Iseloomustuse koostavad ja allkirjastavad lapse õpetajad ning kinnitab juhataja.

6.6 Vajadusel vanem esitab nõustamiskomisjonile lasteaias käiva lapse joonistustööd.

6.7 Lapsevanema avalduse alusel on võimalik kooli vastu võtta ka koolikohustuslikust east noorem laps kui nõustamiskomisjon või lasteaed, kus laps käib, on hinnanud lapse koolivalmidust.

7. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, korraldus

7.1 Erivajadustega lastele on lasteaias loodud tingimused kasvamiseks tavarühmas koos teiste lastega (edaspidi AEV).

7.2 Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas. Laps võetakse lasteaeda nõustamiskomisjoni otsusega.

7.3 Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul koostöös spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arengukava (IAK). IAK on kirjalik dokument, mis määrab kindlaks lapse arengulisi erivajaduse (edaspidi AEV) arvestava õpetuse individuaalsed eesmärgid ja sisu, õpetuse protsessi ja ajalise kestuse, eriabi teenused, mis on vajalikud õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamiseks. (**Lisa 14 Individuaalse arenduskava koostamise kord koos lisaga**)

7.4 IAK täiendatakse ja muudetakse õppeaasta jooksul vastavalt vajadusele.

7.5 Vähemalt kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

7.5 Erivajadusega lapse toetamise tugisüsteemid:

Rühma meeskond:

- märkavad lapse probleemi ja analüüsivad;
  - pöörduvad lapsevanema poole: teavitavad probleemist, kaasavad lapsevanema koostööle lapse arenguks jne;
  - arutavad probleemi teiste lastega õppetöös kokkupuutuvate spetsialistidega ning otsivad koos lahendusi;
  - teavitavad juhatajat antud lapse olukorrast;
  - suhtuvad erivajadusega lapsesse mõistvalt vältides negatiivseid hoiakuid;
  - teavitavad vajadusel rühma lapsevanemaid (jälgides isikuandmete mitteamalikustamist) rühma probleemidest ja töökorraldustest;
  - vestlevad vajadusel rühma lastega, kujundades erivajadusega kaaslasesse positiivset hoiakut;
  - kujundavad või loovad turvalise keskkonna lapsele (lastele);
  - vajadusel koostavad lapsele iseloomustuse erispetsialistile esitamiseks, nõustamiskomisjonile;
  - osalevad IAK koostamisel ja elluviimisel.
- eesti keele tugiõpe).

7.8 Erivajadusega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arengukava

7.9 IAK määramine toimub läbi pedagoogilise nõukogu otsuse.

8. Koostöö lastevanematega, eesmärgid, põhimõtted ja korraldus

8.1 Lastevanemate ja lasteaia vahelise koostöövormide mitmekesistamine eesmärgiga äratada vanemates huvi lastega tehtava töö vastu.

8.2 Lastevanemate ja kodu töö kahesuunalisus: lastevanemad arvestavad lastevanemate soovitusi ja arvamusi ning toetavad lastevanemaid laste kasvatamisel ning kaasavad peresid lasteaia tegevuste rikastamiseks.

8.1 Lasteaia pedagoogid teevad lastevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

8.2 Pedagoog teavitab regulaarselt lastevanemat lapse arengust ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest (teadete tahvlil päevakava, tegevuskava, nädalaplaan, nädala menüü), lasteaia kodulehel (kodukord, laste vastuvõtmise ja väljaarvamise kord, arengukava üldosa, õppekava üldosa).

8.3 Lastevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lastevanemate tegevusele (**Lisa 15 Sisehindamine HR- 1**).

8.4 Lastevanemate koosolekud toimuvad 1-2 korda aastas.

8.5 Lasteaia ja lastevanemate koostöö eesmärgid:

- toetada kodu lapse kasvatamisel ja arendamisel, s.t toetada lapse igakülgset arengut;
- tiheda, meeldiva ja usaldusliku sideme loomine lasteaia ja perede vahel;
- lastevanemate nõustamine õppe- ja kasvatusküsimustes;
- lastevanemate kaasamine lasteaia töösse ja tegemistesse: ühised ettevõtmised rühmades, peod, väljasõidud.

8.6 Lasteaia ja lastevanemate koostöö vormid:

- uute laste kohanimine lasteaia, kus kõikidel uutel lastel on koos vanemaga võimalus olla rühmas ja harjuda lasteaia päevarütmiga.

- individuaalne vestlus – lasteaiale avalduse esitamine, hommikuti last lasteaeda tuues ja õhtul lapsele järgi tulles; vastavalt vajadusele ja üleskerkinud probleemidele;
- kirjalikud teated ja info teadetetahvilil, pedagoogilised nõuanded, huvitavad artiklid laste kasvatamisest ja õpetamisest;
- telefonivestlused (kiireloomuline teade);
- pereõhtud, mille temaatika ja aja planeerib rühm oma äranägemisel;
- ühised üritused, mis tulenevad lasteaia üldtööplaanist ja sõltuvad tähtpäevadest ning traditsioonidest, näitused, ekskursioonid jne;
- avatud uste päevad lasteaia tegevuse tutvustamiseks peredele ja üldsusele, mille käigus saab külastada planeeritud tegevusi ja tutvuda lasteaia töökorraldusega (november ja mai);
- rühmakoosolekud 1-2 korda aastas, hoolekogu koosolek üks kord kvartalis, üldkoosolek üks kord aastas kas eraldi või koos rühmakoosolekuga, kohtumine tulevase klassijuhatajaga;
- arenguvestlused, küsitlused. (**Lisa 15 Koostöö lastevanematega**)

8.7 Iga rühma lapsevanemad valivad ühe liikme lasteasutuse hoolekogusse (**Lisa 16 Hoolekogu tegutsemise kord**).

9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- 9.1 Õppekava vaadatakse läbi ja täiendatakse vajadusel igal õppeaastal, ainekavasid täiendatakse vajadusel, arutatakse läbi pedagoogilises nõukogus ja hoolekogus ning lisatakse õppekava lisana.
- 9.2 Ettepanekud õppekava täiustamiseks arutatakse läbi pedagoogilises nõukogus ja hoolekogus.
- 9.3 Õppekava muudatused kinnitab juhataja pedagoogilise nõukogu kooskõlastusel.

